

ฉบับพิเศษ หน้า ๑

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๑๐๒ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๘

ประกาศ

สถาปนาสมเด็จพระสังฆราช

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช
บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
ประกาศว่า โดยที่ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆ-
ปริณายก ได้ว่างลง เป็นการสมควรที่จะสถาปนาสมเด็จพระ
พระราชอาคันตุกะ ขึ้นดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช เพื่อจักได้
บริหารการพระศาสนาให้สมบูรณ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
พุทธศักราช ๒๕๐๕ และตามระเบียบราชประเพณีสืบไป และ

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๑๐๒ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๘

โดยที่ได้ทรงสดับคำกราบบังคมทูลของรัฐบาล และสังฆทัตตะ
ในมหาเถรสมาคม โดยเอกฉันทมติ ประกอบกับได้ทรงพิจารณา
โดยรอบคอบด้วยพระองค์เองแล้ว

จึงทรงพระราชดำริว่า สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ ได้เป็น
พระราชกรรมาจารย์ มีคุณูปการแก่พระองค์ในคราว
ทรงผนวช นับว่าเป็นอุดมครูฐานีเยบุกคณแห่งองค์พระ
มหากษัตริย์ ส่วนในการพระศาสนา สมเด็จพระมหาธีรวงศ์
ก็เจริญด้วยวรมหาฤกษ์ รัตตัญญุมหาเถรกรรมกรรม มีปรีชาญาณ
รอบรู้แตกฉานในพระไตรปิฎก อันนับว่าเป็นพหุศรุตบัณฑิต
มีฉันทจริตเพียบพร้อมด้วยสมณคุณเป็นอย่างดี มีคุณูปการ
ในพระศาสนกิจ รับภาระธุระปฏิบัติให้เจริญก้าวหน้าด้วยดี
ดั่งมีอรรถจริยาปรากฏเกียรติสมภาร ตามความพิสดารใน
ประกาศสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชาคณะ มหาสังฆนายก
เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้นแล้ว

ครั้นต่อมา สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ ยิ่งเจริญด้วยอุตสาห
วิริยธิคุณมิได้ท้อถอย สามารถประกอบพระพุทธานุกิจ
ยังการพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นเป็นลำดับตลอดมา
ในการปกครองคณะสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
พุทธศักราช ๒๔๘๔ สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ก็ได้ดำรงตำแหน่ง

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๑๐๒ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๘

ตั้งนายมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๓ ครั้นถึงปีพุทธศักราช ๒๕๐๕ เมื่อสมเด็จพระสังฆราชได้ว่างลง ก็ได้รับภาระเป็นผู้บัญชาการคณะสงฆ์แทนสมเด็จพระสังฆราช ต่อมา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ใหม่ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๕๐๕ ก็ได้ดำรงตำแหน่งกรรมการมหาเถรสมาคม เป็นประธานอนุกรรมการร่างกฎ ข้อบังคับและระเบียบของมหาเถรสมาคม และเป็นเจ้าคณะใหญ่ คณะธรรมยุต ตามที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ ได้เป็นผู้ถวายพระธรรมเทศนาพระมงคลวิเสศกถา ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาเป็นประจำตลอดมา ส่วนการพระศาสนาในต่างประเทศ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ได้เป็นองค์คณะผู้แทนพระสงฆ์ไทยไปร่วมพิธีฉลองพุทธชยันตี ๒๕ ศตวรรษแห่งพระพุทธศาสนา ณ ประเทศญี่ปุ่น แล้วเคยไปเยี่ยมทหารไทย ณ สาธารณรัฐเกาหลี เมื่อเดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒ ไปร่วมประชุมภักกาสังคายนาสมัยสุดท้าย แทนสมเด็จพระสังฆราช ณ นครย่างกุ้ง สหภาพพม่า ซึ่งจัดให้มีขึ้นในเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๔ ไปประชุมเกี่ยวกับการพระศาสนาที่เมืองฮ่องกง ที่สาธารณรัฐจีน และสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนาในประเทศ

ฉบับพิเศษ หน้า ๔

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๑๐๒ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๘

เหล่านั้นให้ตั้งมั่นตามคำเชิญของพระสงฆ์และพุทธบริษัทใน
ประเทศเหล่านั้น เมื่อเดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๖

สรรพกรณียกิจดังกล่าวมา สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ ได้รับ
ภาระปฏิบัติดำเนินการด้วยอุตสาหะวิริยะปรีชาสามารถ ปรากฏ
เป็นผลดียิ่งแก่การพระศาสนา และประเทศชาติ ประชาชน
เป็นที่ประจักษ์แก่มวลพุทธบริษัทและทางราชการ ตลอดถึง
พสกนิกรทั่วราชอาณาจักรดังปรากฏอยู่แล้ว และบัดนี้ก็เป็น
ที่ประจักษ์ว่า สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ เจริญด้วยคุณวุฒิ
วิบุลย์ รัตตัญญุมหาเถรกรณธรรม ยินดีในเนกขัมมปฏิบัติ
เป็นอจลพรหมจริยาภีรต ประกอบด้วยมีสมรรถภาพในการ
พระศาสนา เป็นที่เจริญศรัทธาปสาทะ และเป็นคารวสถาน
แห่งมวลพุทธบริษัททั่วสงฆมณฑล ตลอดจนอาณาประชารา
ษฎรทั่วไป และตั้งอยู่ในฐานะเป็นอุดมครุณฐาน์บุคคล
แห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชวงศ์
สมควรจะสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆ
ปริณายก ประธานาธิบดีแห่งสงฆมณฑล เพื่อเป็นศรีสุภมงคล
แต่พระบวรพุทธศาสนาสืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดสถาปนา สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ขึ้น
เป็นสมเด็จพระสังฆราช มีพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏ

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๑๐๒ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๘

ว่า สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สุขุมธรรมวิธานธำรง สกลมหาสงฆปรินายก ตรีปิฎกกลากุสโลภาส ภูมิพลมหาราช หิโตปสัมปทาจารย์ อุกฤษฏายีภิกษานสังฆวิสุต ปาจนุตตมศาสนโสภณ วิมลศีลขันธสมาจารวัตร พุทธศาสนิกบริษัทคารวสถาน วิจิตรปฏิภาณพัฒนคุณ อดุลคัมภีรญาณสุนทร บวรธรรมบพิตร สมเด็จพระสังฆราช เสด็จสถิต ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม ราชวรวิหาร พระอารามหลวง เป็นประธานในสงฆมณฑลทั่วราชอาณาจักร ขออาราธนาให้ทรงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอธิกรณ์ และอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในสงฆมณฑลทั่วไป โดยสมควรแก่พระอิศริยยศซึ่งพระราชทานนี้ จงทรงเจริญพระชนมายุ วรรณะ สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสิริสวัสดิ์ จิรัฏฐิติ วิรุพหิไพบูลย์ ในพระพุทธศาสนา เทอญ

ให้ทรงมีพระราชอาคณาะและพระครูฐานานุกรมระดับพระอิศริยยศ ๑๕ รูป คือ พระมหาคณานุศิษฏ์ สังฆอิศริยาลงกรณ์ สุนทรธรรมสาทก พุทธปาจนดิลกมหาเถรกิจจการี คณาธิบดีศรีรัตนคมกาจารย์ พระราชาคณะปลัดขวา ๑ พระจุลคณานุศาสตร์ วิจารณ์ภาสภาคยคุณ สุนทรศาสนกิจบริหาร มหาเถรารธิการุรการี สมุหบดีศรีธรรมภาณกาจารย์ พระราชา

ฉบับพิเศษ หน้า ๖

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๑๐๒ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๘

คณะปลัดซ้าย ๑ พระครูธรรมกถาสุนทร ๑ พระครูวินัยกรรม
โสภณ ๑ พระครูพรหมวิหาร พระครูพระปรีต ๑ พระครู
ฉานวิสุทธ์ พระครูพระปรีต ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครู
ธรรมธร ๑ พระครูพิมลสรภาน พระครูคู่สวด ๑ พระครู
พิศาลสรคุณ พระครูคู่สวด ๑ พระครูพิบูลบรรณวัตร ๑ พระครู
พัฒนบรรณกิจ ๑ พระครูสังฆบริหาร ๑ พระครูสมุห์ ๑
พระครูใบฎีกา ๑ ขอให้พระคุณผู้ได้รับตำแหน่งทั้งปวงนี้ มี
ความสุขสิริสวัสดิ์สถาพรในพระบวรพุทธศาสนา เทอญ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๘
เป็นปีที่ ๒๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี